

**CRISTINA
CASSAR SCALIA
ΜΑΥΡΗ ΑΜΜΟΣ**

μετάφραση
Βιολέττα Ζεύκη

διόπτρα

Για τη γιαγιά Λίβια

*Σημασία δεν έχει το έγκλημα... Σημασία έχει αυτό που συμβαίνει,
ή έχει ήδη συμβεί, μέσα στο μυαλό εκείνου που το διέπραξε.*

ZOPE ΣΙΜΕΝΟΝ

Maigret se défend

Το Βουνό ξύπνησε πάλι εκείνο το πρωί. Ένα μαύρο πυκνό σύννεφο από τέφρα έπεφτε βαρύ πάνω από την πόλη, την τύλιγε ολόκληρη. Τις στιγμές της σιωπής, η βοή ακουγόταν ως τη θάλασσα, κάτι ανάμεσα στον ήχο μιας βροντής και στον κρότο ενός πυροτεχνήματος, κάπως υπόκωφο λόγω της απόστασης.

Η άμμος έπεφτε ορμητικά χωρίς σταματημό, στρώνοντας στο έδαφος ένα χαλί που τριζοβολούσε και γλιστρούσε πάνω στις ανοιχτές ομπρέλες, που τις επιδιόρθωναν οι κατά τόπους πλανόδιοι πωλητές, οι οποίοι είχαν ήδη ξεχυθεί στους δρόμους, όπως συμβαίνει τις μέρες της ξαφνικής νεροποντής.

Ο Άλφιο Μπουράνο έβρεξε επανειλημμένα το παρμπρίζ πριν αποφασίσει τελικά να εγκαταλείψει την προσπάθεια και να πάψει να χρησιμοποιεί τους υαλοκαθαριστήρες. Το καπό του λευκού Range Rover, που είχε μόλις αγοράσει από την αντιπροσωπεία, αφού πρώτα πέρασε από μια σύντομη παραλλαγή σε ανθρακί χρώμα, έτεινε πλέον προς το ματ μαύρο. Ο Άλφιο βλαστήμησε μέσα από τα δόντια του σκεφτόμενος τις ανυπολόγιστες ζημιές που θα προκαλούσε στο αμάξωμα αυτή η διαβρωτική άμμος, που ήταν ικανή να γδάρει κάθε επιφάνεια που έβρισκε στον δρόμο της, μεταξύ αυτών και τα φανάρια.

Έβγαλε ένα μισοκαπνισμένο πούρο από την μπροστινή τσέπη του μπουφάν του και το άναψε.

Ανάμεσα στην ταμπέλα «Καλώς ήλθατε στη Σιάρα της

Αίτνας» και στην κεντρική είσοδο της έπαυλης Μπουράνο μεσολαβούσαν, πάνω κάτω, καμιά πεντακοσαριά μέτρα, καλυμμένα από μυριάδες αλλόκοτες κατασκευές, οι οποίες περιστοίχιζαν το αρχοντικό και υψώνονταν εκεί όπου άλλοτε εκτεινόταν ο ιδιωτικός κήπος της έπαυλης.

Καθώς άφηνε πίσω του την πλατεία του χωριού, με κατεύθυνση την πλαϊνή αυλόπορτα, άρχισε να χτυπάει το τηλέφωνο, που ήταν συνδεδεμένο στον υπολογιστή του αυτοκινήτου. Ο Άλφιο έριξε μια λοξή ματιά στην οθόνη και βεβαιώθηκε ότι δεν πρόβαλαν, για άλλη μια φορά, εκείνα τα γαλανά μάτια που θα προτιμούσε να μην τα θυμάται, τα μάτια που τον είχαν βασανίσει όλο το απόγευμα με μηνύματα και τηλεφωνήματα, στα οποία είχε πιέσει τον εαυτό του να μην απαντήσει.

Η φωνή της Βαλεντίνα -της οινολόγου του, και όχι μόνο- ακούστηκε ανακουφιστική στα αφτιά του.

«Γεια σου, αφεντικό. Τι έγινε τελικά;»

«Ε, τι να γίνει; Ο εναέριος χώρος της Κατάνια θα είναι κλειστός τουλάχιστον μέχρι αύριο το πρωί, αν όλα πάνε καλά. Οι πτήσεις εκτρέπονται στο Παλέρμο και στο Κόμιζο ή ακυρώνονται όπως η δική μου. Το γνωστό χάος, δηλαδή. Ας ελπίσουμε ότι αύριο τουλάχιστον θα μου επιτρέψουν να φύγω, γιατί διαφορετικά θα τριχαχτεί το πρόγραμμά μου στον αέρα».

Όταν, ώρες πριν, είχε αντικρίσει το γκισέ του τσεκ ιν στην αίθουσα Μπελίνι πολιορκημένο από καμιά εικοσαριά πελάτες που συσώρευαν μίλια, όπως κι εκείνος, και δήλωναν τη δυσαρέσκεια τους απέναντι στην αδυναμία επίλυσης του προβλήματος κραδαίνοντας σαν όπλα τις κάρτες μέλους στη «Λέσχη Φτερωτό Βέλος» και τις άδειες προτεραιότητας, ο Άλφιο δεν ξεκόλλησε από το τηλέφωνο. Μάταια κινητοποίησε όλο το γενικό επιτελείο του αεροδρομίου της Κατάνια, με τους ιθύνοντες του οποίου ήταν κάτι παραπάνω από φίλος, ζητώντας να τον

κάνουν δεκτό στη μοναδική πτήση με προορισμό το Λινάτε, που θα αναχωρούσε εκείνο το απόγευμα.

«Είμαι σίγουρη ότι όλο και κάποιον τρόπο θα σου βρουν για να φύγεις. Θέλεις να φάμε απόψε τα δυο μας, για να πάρεις λίγο τα πάνω σου;» πρότεινε εκείνη.

Υπό διαφορετικές συνθήκες δεν θα δίσταζε καθόλου, αλλά μετά από εκείνο το καταστροφικό απόγευμα, μια ολόκληρη βραδιά από ερωτικά αστειάκια υπό το φως των κεεριών, μόνο και μόνο για να εξασφαλίσει ένα πήδημα, του 'πεφτε βαριά.

«Όχι, Βαλεντίνα, χωρίς παρεξήγηση, προτιμώ να αποσυρθώ στη Σιάρα».

Σιωπή. Ενοχλήθηκε.

«Μα ναι, απόψε είναι η ιδανική βραδιά για αναρρίχηση σε ένα χωριουδάκι στις πλαγιές ενός ηφαιστείου. Μήπως να κοιμόσουν και στο στόμιο του κρατήρα;»

Ενοχλήθηκε, και πολύ μάλιστα. Τώρα το ελάχιστο που μπορούσε να κάνει ήταν να την προσκαλέσει εκείνος. Έτσι κι αλλιώς, θα απέρριπτε την πρόσκλησή του.

Έπεσε έξω.

«Είσαι πολύ μαλάκας, Μπουράνο. Ξέρεις ότι εγώ φρικόκάρω σε αυτή τη βίλα!» Αναστέναξε με παραίτηση κι έπειτα είπε: «Εντάξει. Φαγητό θα φέρω εγώ».

Ο Άλφιο άνοιξε την αυλόπορτα και οδήγησε κατά μήκος ενός ανηφορικού δρόμου. Έχωσε το Range Rover κάτω από ένα δέντρο με αρκετά κλαδιά, πυκνά για να το προστατεύουν και αρκετά γερά για να μην υπάρχει περίπτωση να υποχωρήσουν από το βάρος της άμμου. Κατευθύνθηκε προς το μοναδικό φωτιζόμενο τμήμα της έπαυλης: τέσσερα δωμάτια και λίγα τετραγωνικά κήπου, στα οποία είχε καταφέρει να στριμώξει και μια πσίνα αξιοπρεπών διαστάσεων. Τα δωμάτια είχαν αυτόνομη

είσοδο και δεν επικοινωνούσαν ούτε με την κεντρική πτέρυγα αλλά ούτε και με τον πύργο.

Αυτό το κομμάτι του είχε χαρίσει «η γριά» και αυτό φρόντισε να του είναι αρκετό. Άλλωστε, δεν μπορούσε να περιμένει κάτι παραπάνω.

Η γριά, κατά κόσμον η θεία Τερέζα Μπουράνο, ζάπλουτη αλλά τσιγκούνα σαν τον Αρπαγκόν του Μολιέρου, ήταν η μοναδική συγγενής και η αποκλειστική πηγή εισοδήματος του Άλφιο. Του φερόταν σαν να ήταν υποτακτικός της, εκδηλώνοντας απροκάλυπτα την απογοήτευσή της που ήταν ο μοναδικός κληρονόμος της οικογενειακής περιουσίας.

Ο Χάντι, το παιδί για όλες τις δουλειές από την Τυνησία, πήγε προς το μέρος του βγαίνοντας από ένα σπιτάκι, απορημένος που τον είδε εκεί. Τον ακολούθησε διασχίζοντας την έπαυλη ως τον πίσω κήπο.

«Μπράβο, Χάντι, που σκέφτηκες να σκεπάσεις την πισίνα. Με τόσο χώμα που βρέχει, τώρα θα είχε γίνει βούρκος», τον επαίνεσε. Η προστατευτική τέντα, γεμάτη μαύρη άμμο, όπως και το χείλος της πισίνας και ο γύρω κήπος, είχε βαρύνει τόσο πολύ που σχημάτιζε ένα βαθούλωμα πάνω στο νερό. Ο Χάντι στεκόταν κάτω από το υπόστεγο, σε στάση αναμονής.

Ο Άλφιο κατάλαβε ότι είχε κάτι να του πει.

«Κύριο, στο από εκεί σπίτι έπεσε ένας τοίχος. Βάλει νερό μέσα», ενημέρωσε ο Χάντι, δείχνοντας προς το σκοτεινό μέρος της έπαυλης.

«Τι σημαίνει νερό; Μήπως εννοείς υγρασία;»

«Όχι, όχι. Νερό».

Ο Μπουράνο τον κοίταξε απορημένος. «Κι εσύ πώς βρέθηκες εκεί;»

Χωρίς να το πει στη θεία του, που θα διαμαρτυρόταν, είχε ορίσει τον άντρα αυτόν φύλακα της έπαυλης, δίνοντάς του,

καλού κακού, και τα κλειδιά της παλιάς εισόδου υπηρεσίας του πύργου. Μάλιστα, δεν έμεινε σε αυτό. Εκτός από τις δύο κάμερες που επέβλεπαν τη δική του ιδιοκτησία, είχε εγκαταστήσει μία ακόμα, η οποία από τη γωνία του σπιτιού του κάλυπτε ως το σημείο που άρχιζε ο μεγάλος κήπος. Τους είχαν κλέψει αρκετές φορές και δεν ήθελε να ρισκάρει περισσότερες. Τις κάμερες απαιτούσε η μεγάλη αξία του σπιτιού. Κι αν δεν ήθελε να το καταλάβει η υστερική γριά, πρόβλημά της.

«Άκουσα δυνατό θόρυβο. Τότε άναψα φως και πήγα δω. Σε όλα τα δωμάτια. Μετά μπήκα δωμάτιο κάτω από πύργο, με τα ντουλάπια, και είδα τοίχο πεσμένο. Έπιασα, και χέρι μου όλο μούσκεμα».

«Γαμώ το, αυτό μας έλειπε τώρα!» ξέσπασε ο Άλφιο.

«Θέλετε να δείτε;»

«Μπορώ να κάνω κι αλλιώς; Φυσικά και θέλω να δω».

Φυσικά, ναι, και μετά τι; Ακόμα κι αν έμπαιναν νερά, τι θα μπορούσε να κάνει εκείνος; Η γριά ούτε που το συζητούσε να δώσει λεφτά για το σπίτι. Βλαστημώντας μέσα από τα δόντια του, ο Άλφιο πήγε να ανεβάσει τον διακόπτη που τροφοδοτούσε τον πύργο με ηλεκτρικό ρεύμα. Πήρε τα κλειδιά κι έναν φακό και προχώρησε μπροστά από τον Τυνήσιο νεαρό στον διάδρομο που οδηγούσε στην κύρια είσοδο.

Ήταν ο πιο σύντομος δρόμος για να φτάσουν στο συγκεκριμένο δωμάτιο χωρίς να κάνουν τον γύρο ολόκληρου του σπιτιού.

Ανοίγοντας η πόρτα έκανε έναν απαίσιο θόρυβο, ανατριχιαστικό. Ο Άλφιο σήκωσε τον μοχλό ενός προϊστορικού μαύρου διακόπτη και άφησε έναν αναστεναγμό ανακούφισης που για άλλη μια φορά τού έκανε τη χάρη και άνοιξε. Οι λιγοστές εν ζωή λάμπες φώτισαν τη μαρμάρινη σκάλα που τον οδήγησε, μαζί με τον Χάντι, στην επίμαχη περιοχή. Ο χώρος που είχε

γεμίσει νερά ήταν στον πρώτο όροφο: ένα είδος καθιστικού με αλλόκοτα έπιπλα, όπως και σε όλο το σπίτι, το οποίο επικοινωνούσε με τα υπνοδωμάτια.

Η ζέστη ήταν ανυπόφορη, η μυρωδιά της σκόνης στον αέρα ερέθιζε τη μύτη τους. Ο Άλφιο πρόσταξε τον Χάντι να ανοίξει διάπλατα ένα παράθυρο, κάτι αρκετά δύσκολο γιατί είχε χαλασμένα παντζούρια.

«Άνοιξε και την κουρτίνα, είναι τίγκα στη σκόνη. Δεν φτάνει που δεν μπαίνει αέρας εδώ μέσα, φαντάσου να προσθέσουμε και τη σκόνη πενήντα χρόνων, θα πεθάνουμε. Ανάθεμά την κι εκείνη και τα πείσματά της. Μα είναι δυνατόν να αφήνει το σπίτι σε αυτή την κατάσταση;» βλαστήμησε.

Ο τοίχος είχε υποχωρήσει σε ένα σημείο κοντά στο τζάκι καταπλακώνοντας μια άδεια βιβλιοθήκη. Τον διαπερνούσε τόσο νερό που είχαν φυτρώσει μούσκλια. Στο πάτωμα, στη γωνία, είχαν ξεμυτίσει ακόμα και μανιτάρια.

«Ποιος ξέρει πόσο καιρό είναι έτσι», γκρίνιαξε. Ακούμπησε το χέρι του στον τοίχο και το τράβηξε αηδιασμένος. «Θα έσπασε κανένας σωλήνας. Τρέχα γύρευε τώρα ποιος από όλους. Εδώ μέσα έχουν καταρρεύσει όλα».

Έστρεψε τον φακό προς τον διάκοσμο του τοίχου απέναντι από τη ζημιά. Τα χρώματα, το θέμα, τα πάντα αντανakλούσαν το στίλ με το οποίο είχε διακοσμηθεί ολόκληρη η έπαυλη: ένα μείγμα αραβικής και αρ ντεκό αρχιτεκτονικής. Από τη μια πλευρά, μια προτομή αγάλματος παρόμοια με εκείνες που είναι διάσπαρτες στα δρομάκια της Βίλα Μπελίνι, του δημόσιου κήπου των Κατανέζων. Απεικόνιζε τον Ινιάτσιο Μαρία Μπουράνο, τον παππού του. Τώρα, από πού κι ως πού ένα τέτοιο άγαλμα βρισκόταν μέσα σε έναν ιδιωτικό χώρο, μόνο οι πρόγονοί του μπορούσαν να το ξέρουν.

Ψάχνοντας με το βλέμμα, πιο προσεκτικά από ό,τι συνήθως,

με τη βοήθεια των 3.000 λούμεν του λεντ φακού με τον οποίο τον είχε εξοπλίσει ο Χάντι, ο Άλφιο παρατήρησε ότι πίσω από το άγαλμα τα χρώματα διατηρούνταν καλύτερα από ό,τι στον υπόλοιπο τοίχο. Ή, μάλλον, έμοιαζαν να είναι ζωγραφισμένα πάνω σε κάποιο διαφορετικό υλικό.

Στηρίχτηκε στο άγαλμα με τον αγκώνα του και το ένιωσε να ταλαντεύεται.

«Δεν πρέπει να είναι βαρύ, αν κουνιέται έτσι», διαπίστωσε.

Γεμάτος περιέργεια, προσπάθησε να το κουνήσει και είδε ότι μετακινούνταν με ευκολία – πρέπει να ήταν από γύψο ή ίσως κούφιο. Το έσυρε στην άκρη και αποκάλυψε τον τοίχο.

Η δυσχρωμία ήταν προφανής.

Ο Χάντι γονάτισε αγνοώντας τη βρομιά, που περιλάμβανε περιττώματα, κατά πάσα πιθανότητα ποντικών, και τέντωσε το χέρι προς τη γωνία ανάμεσα στον τοίχο και στο πάτωμα.

«Εδώ ξεφτίσει», δήλωσε, στην προσωπική του σικελοτυνησιακή διάλεκτο, δείχνοντας ένα κομμάτι μήκους ενάμισι μέτρου. Χτύπησε τον τοίχο και ακούστηκε ένας κούφιος ήχος. Ξύλο, μάντεψε ο Άλφιο πλησιάζοντας. Έστρεψε τον φακό στην αριστερή πλευρά και ακολούθησε τη γωνία περνώντας το δάχτυλο κατά μήκος του λεπτότατου ανοίγματος, που έμοιαζε με ρωγμή, ώσπου έπεσε σε κάτι κυκλικό και μεταλλικό: ένα πόμολο, περίπου στο ύψος του ματιού. Δοκίμασε να το κουνήσει προς τα δεξιά, αλλά χωρίς αποτέλεσμα.

«Χάντι, βοήθησέ με να το τραβήξουμε αυτό».

Το τράβηξαν και οι δύο μαζί. Το πόμολο άρχισε να μετακινείται κατά μερικά χιλιοστά, ώσπου ξαφνικά υποχώρησε, αποκαλύπτοντας ένα σιδερένιο μάνταλο που έφραζε κάτι. Ο τοίχος κουνήθηκε σαν να ήταν πόρτα.

Ο Άλφιο τον τράβηξε με δύναμη ώσπου άνοιξε τελείως.

«Δεν είμαστε καλά...» μουρμούρισε έκπληκτος.

Μπροστά του ανοιγόταν ένα βάραθρο, που το διέσχιζαν δύο σχοινιά μεγάλου μεγέθους. Ένα βήμα ακόμα και θα βρισκόταν στον πάτο του... άγνωστο τι ήταν. Έτσι, εκ πρώτης όψεως, έμοιαζε με φρεάτιο ανελκυστήρα. Ένα αναβατόριο αντικειμένων, το πιθανότερο.

Έχωσε το κεφάλι του μέσα, κρατήθηκε καλά από τον τοίχο. Φώτισε προς τα πάνω, έπειτα προς τα κάτω.

«Μα πόσα βίτσια είχε αυτός ο άνθρωπος!» ξέσπασε, αναλογιζόμενος όλες τις παράλογες εγκαταστάσεις του παππού του στην έπαυλη που τις ανακάλυπτε κάθε τόσο.

Πάντως αυτή ήταν η πιο απροσδόκητη από όλες.

Έκανε έναν πρόχειρο υπολογισμό. Στη θέση αυτού του δωματίου, στο ισόγειο πρέπει να ήταν η κουζίνα, ή ίσως η αποθήκη. Δωμάτια στα οποία είχε μπει το πολύ δύο φορές στη ζωή του.

«Πάμε κάτω», είπε.

Κατέβηκε από τις σκάλες, ακολουθούμενος από τον Χάντι, και μπήκε σε έναν διάδρομο υπηρεσίας. Δοκίμασε να ανάψει τα φώτα, αλλά αυτή τη φορά δεν υπήρχε καν λάμπα. Ακόμα και η κουζίνα ήταν βυθισμένη στο σκοτάδι. Η λογική υπαγόρευε να αναβάλουν την αυτοψία του χώρου, γιατί από τη μια στιγμή στην άλλη θα ερχόταν φουριόζα η Βαλεντίνα και δεν θα την άκουγε από εκεί μέσα, αλλά η περιέργειά του παραήταν μεγάλη για να μείνει ανικανοποίητη μέχρι την επιστροφή του από το Μιλάνο.

Έστρεψε τον φακό του στα πλακάκια των τοίχων αυτής της ρημαγμένης κουζίνας, η οποία εξακολουθούσε να διαθέτει ψυγείο της εποχής των Φλίντστοουν και κρεμασμένες μπακιρένες κατσαρόλες. Ο τοίχος όπου έπρεπε να οδηγεί το αναβατόριο ήταν κρυμμένος πίσω από έναν μπουφέ, κάποτε βαμμένο σε απαλό πράσινο χρώμα.

«Χάντι, έλα εδώ, να μετακινήσουμε αυτό».

«Τώρα;»

«Όχι. Μεθαύριο».

Ο νεαρός συνοφρυώθηκε απορημένος, μια ρυτίδα σχηματίστηκε ανάμεσα στα μαύρα γουρλωμένα μάτια του.

«Τώρα», διευκρίνισε ο Άλφιο.

Όπως ήταν αναμενόμενο, η πόρτα βρισκόταν ακριβώς από πίσω. Ικανοποιημένος, ο Μπουράνο πήρε τον φακό και φώτισε το πόμολο. Χωρίς να βάλει ιδιαίτερη δύναμη, άνοιξε την πόρτα κι έστρεψε τη δέσμη φωτός μέσα στο αναβατόριο.

Οπισθοχώρησε αναπηδώντας.

«Γαμώ το!» φώναξε, ρίχνοντας τον φακό στο πάτωμα.

Τρεκλίζοντας και με τα χέρια απλωμένα ψάχνοντας να πιαστεί από κάπου, έτρεξε προς την έξοδο και κατάφερε να φτάσει στον διάδρομο. Απομακρύνθηκε λίγα μέτρα, ώσπου το σκοτάδι έγινε πολύ βαθύ και τα πόδια του δεν τον βαστούσαν πια. Και τότε οι σπασμοί του εμετού έγιναν ασυγκράτητοι.

Αραχτή σε μια αιώρα, κάτω από μια τέντα για να προστατευτεί από τη βροχή της ηφαιστειακής άμμου, η αστυνομική υποδιευθύντρια Τζοβάνα Γκουαράζι απολάμβανε το θέαμα των πυροτεχνημάτων της φύσης που εξελισσόταν εδώ και ώρες. Κάθε τόσο τέντωνε το χέρι προς τα πίσω, στον κορμό ενός από τους δύο κανάριους φοίνικες όπου ήταν δεμένη η αιώρα, κι έδινε μια ώθηση για να ταλαντευτεί λίγο.

Δεν είχε δει ποτέ της κάτι παρόμοιο.

Η κορυφή της Αίτνας έμοιαζε με μαγκάλι που ξερνούσε φωτιά, στεφανωμένο από μια στήλη τέφρας και πυροκλαστικών υλικών. Ο χείμαρρος της λάβας έδειχνε και αυτή τη φορά να ακολουθεί τον δρόμο προς την κοιλάδα Μπόβε, ένα ακατοίκητο κοίλωμα στην ανατολική πλαγιά το οποίο, λειτουργώντας ως λεκάνη συλλογής, ήταν η σωτηρία όλων των χωριών που βρίσκονταν στις πλαγιές του ηφαιστείου.

Κούμπωσε το μπουφάν της και τέντωσε το χέρι προς την καρέκλα κήπου όπου είχε αφήσει τα αντικείμενα πρώτης ανάγκης: το iPhone, ένα σακουλάκι με ψητά κάστανα, ένα πακέτο μπλε Gauloises, ένα σταχτοδοχείο και το εντομοαπωθητικό σπρέι. Έβγαλε ένα τσιγάρο και το άναψε, τραβώντας βαθιά την πρώτη ρουφηξιά.

Τριάντα εννέα ετών, από το Παλέρμο. Δώδεκα χρόνια καριέρας στην αστυνομία, από τα οποία τα πρώτα έξι ήταν αφιερωμένα στον αγώνα κατά της μαφίας, και ένα βιογραφικό

γεμάτο από υποθέσεις άψογα εξιχνιασμένες. Μετά από τρία χρόνια στο Μιλάνο ως Αστυνόμος Α στη Σκουάντρα Μόμπιλε* της οδού Φατεμπενεφρατέλι, εδώ και έντεκα μήνες η αστυνομική υποδιευθύντρια Τζοβάνια Γκουαράζι, που οι φίλοι την αποκαλούσαν Βανίνα, ήταν επικεφαλής του Τομέα Εγκλημάτων Κατά Ζωής στη Σκουάντρα Μόμπιλε της Κατάνια.

Είχε επιστρέψει από το Παλέρμο μία ώρα νωρίτερα, κουρασμένη και στενοχωρημένη όπως κάθε φορά που πλησίαζε εκείνη η ημερομηνία. Η 18η Σεπτεμβρίου ήταν ημέρα μνήμης. Μιας μνήμης επώδυνης, από εκείνες που δεν φεύγουν ποτέ και που βαραίνουν την ψυχή με μια θλίψη παραίτησης.

Τρία χρόνια άντεξε μακριά από τη Σικελία. Τρεις ατελείωτους δυσβάσταχτους μετεωροπαθητικούς χειμώνες, κατά τους οποίους έμαθε μάλιστα να κάνει σκι, και τρία καλοκαίρια με λιγοστό ελεύθερο χρόνο, που τον πέρασε μπουτλιαρισμένη επί ώρες στον αυτοκινητόδρομο, σε αναζήτηση της πιο κοντινής παραλίας.

Από την άλλη, δεν την είχε αναγκάσει κανείς να το κάνει. Η απόφαση ήταν δική της. Ή μάλλον, για να είμαστε ειλικρινείς, όλοι συμφωνούσαν ότι το Μιλάνο δεν της ταίριαζε καθόλου. Αλλά η επανάσταση για να είναι αποτελεσματική έπρεπε να είναι ριζοσπαστική, και εκείνη την τόσο κρίσιμη περίοδο, μετά από όλα όσα είχαν συμβεί, είχε νιώσει στο πετσί της την ανάγκη αυτή. Το όνομα Βανίνα το όφειλε στη μητέρα της· της

* La Squadra Mobile (Κινητή Ομάδα): Πρόκειται για μονάδα της Ιταλικής Κρατικής Αστυνομίας, που υπάγεται στην Κεντρική Διεύθυνση Καταπολέμησης Εγκλήματος. Τα μέλη της διενεργούν έρευνες με πολιτικά ρούχα και συμβατικά οχήματα, είτε με δική τους πρωτοβουλία είτε με εξουσιοδότηση της δικαστικής αρχής. Κάθε μονάδα διαθέτει τμήματα που εξειδικεύονται σε επιμέρους κατηγορίες ποινικών αδικημάτων, όπως Τομέας Εγκλημάτων Κατά Ζωής, Δίωξη Ναρκωτικών, Δίωξη Οργανωμένου Εγκλήματος κ.ά. [Όλες οι υποσημειώσεις είναι της μεταφράστριάς.]

το κόλλησε από την πρώτη στιγμή, με καμάρι, γιατί προερχόταν από το βιβλίο *Βανίνα Βανίσι* του Στεντάλ, ανεξάρτητα αν δεν γνώριζε καν την υπόθεση. Ένα ασυνήθιστο υποκοριστικό, που οι περισσότεροι το ξεπέταγαν με ένα λιγότερο ποιητικό αλλά πολύ πιο σιτσιλιάνικο «Βα-ν-ν-ίνα».

Το χωριό Σάντο Στέφανο το είχε ανακαλύψει τυχαία η Βανίνα δύο εβδομάδες αφότου επέστρεψε στην Κατάνια. Μια όσαση ευτυχίας στις πλαγιές της Αίτνας, όπου φαινόταν πως βασίλευε η απόλυτη τάξη. Έκπληκτη από αυτό το σημαντικό προνόμιο, και αφού βεβαιώθηκε ότι υπήρχε δρόμος που οδηγούσε απευθείας στη θάλασσα μέσα σε δεκαπέντε λεπτά το πολύ, αποφάσισε να το επιλέξει ως τόπο κατοικίας της, ανταλλάσσοντας, χωρίς καμία μεταμέλεια, την εγγύτητα στο γραφείο με λίγη ηρεμία.

Ήταν η καλύτερη επιλογή.

Ένα παλιό αγροτόσπιτο πρόσφατα ανακαινισμένο, δίπλα σε ένα αρχοντικό στο κέντρο του χωριού, με εσωτερικό κήπο και πολλά εσπεριδοειδή. Στο κέντρο της Κατάνια δεν υπήρχε περίπτωση να βρει κάτι παρόμοιο και, σε κάθε περίπτωση, δεν θα μπορούσε να αντεπεξέλθει οικονομικά.

Εκείνες οι λιγοστές ώρες ανάπαυσης στην αιώρα ήταν αρκετές ώστε η υποδιευθύντρια Γκουαράζι να διώξει από πάνω της τη συσσωρευμένη κούραση των τελευταίων έντεκα μηνών. Παρά τη βραδινή υγρασία, δεν είχε το κουράγιο να ξαναμπει στο σπίτι.

Αλλά και η διάθεσή της, ήδη πεσμένη εξαιτίας της τόσο επώδυνης μέρας, δεν έλεγε να βελτιωθεί και η μοναχική βραδιά που απλωνόταν μπροστά της δεν θα βοηθούσε σ' αυτό. Ίσως έπρεπε να είχε δεχτεί την πρόσκληση της φίλης της, της Τζούλι-κατά κόσμον Μαρία Τζούλια ντε Ρόζα- σε ένα από τα πολλά γραπτά μηνύματα που της είχε στείλει εκείνη τη μέρα -μετά

από ισάριθμες κλήσεις στις οποίες δεν είχε απαντήσει- για να δειπνήσουν σε ένα καινούριο μαγαζί στο κέντρο, με τοπική κουζίνα, πίτσες αργής ζύμωσης και μπίρες μικρών παραγωγών. Τέτοια μέρη προτιμούσε συνήθως η Βανίνα. Αλλά η Τζούλι δεν έβγαινε ποτέ χωρίς να συνοδεύεται από τουλάχιστον έξι επτά άτομα, και εκείνο το βράδυ η Βανίνα δεν ήθελε να δει ψυχή.

Σκέφτηκε ότι ένας ωραίος μαραθώνιος ασπρόμαυρου κινηματογράφου στον καναπέ της δεν θα ήταν άσχημη ιδέα για εκείνη τη δύσκολη βραδιά. Αν μη τι άλλο, θα την αποσπούσε από τις μελαγχολικές σκέψεις της.

Ακούμπησε το ένα της πόδι στο έδαφος προσπαθώντας να μη διαταράξει την ισορροπία της αιώρας, η οποία όμως, ως συνήθως, έγειρε και την έριξε κάτω. Τινάχτηκε αμέσως όρθια βλαστημώντας. Το ήξερε ότι αργά ή γρήγορα θα κατέληγε με τον πισινό στο έδαφος, ήταν θέμα χρόνου. Η πονεμένη της πλάτη τής θύμιζε ότι στην ηλικία της δεν ήταν φυσιολογικό να παθαίνει αγκύλωση σε μια μικρή διαδρομή στο αυτοκίνητο και δυο ώρες υγρασίας το βράδυ. Αλλά υπαίτια ήταν εκείνη, και η συστηματική άρνησή της, εδώ και χρόνια, για τα γυμναστήρια, τις πισίνες, τα αθλητικά κέντρα και οποιονδήποτε άλλο χώρο αφιερωμένο στη σωματική άσκηση.

Διέσχισε το κομμάτι του κήπου που χώριζε το αγροτόσπιτο της από το κυρίως κτίριο, ανέβηκε τρία σκαλοπάτια από ηφαιστειακή πέτρα κι έσπρωξε τη μισάνοιχτη πόρτα του σπιτιού. Άφησε το σακάκι και τα πράγματά της στο μικροσκοπικό χολ, όπου είχε καταφέρει να χωρέσει μια παλιά συρταριέρα από το σπίτι στο Καστελμπουόνο, το οποίο η μητέρα της είχε πουλήσει πριν από πολλά χρόνια. Αν ήταν στη θέση της, δεν θα το πουλούσε ποτέ. Αλλά τότε ήταν δεκατεσσάρων ετών και η γνώμη της δεν είχε και πολλή πέραση.

Μπήκε στο καθιστικό, που χωριζόταν από την κουζίνα με

μία συρόμενη πόρτα. Ένα τραπέζι ροτόντα –επεκτεινόμενο, αν και σπάνια παρουσιαζόταν η ανάγκη–, μία βιβλιοθήκη όπου δύο σειρές βιβλίων μοιράζονταν τον χώρο με χίλια δυο αντικείμενα και όπου βασιλευε το χάος, και μία πιο μεγάλη βιβλιοθήκη, τίγκα στις βιντεοκασέτες και τα dvd τοποθετημένα με μια τάξη σχεδόν εμμονική, γύρω από μια τηλεόραση με επίπεδη οθόνη 42 ιντσών. Ο ένας τοίχος ήταν εντελώς καλυμμένος με αφίσες από παλιές ταινίες, όλες ιταλικές αναφερόμενες στη Σικελία. Σε μια γωνιά, μία δερμάτινη πολυθρόνα με ένα υποπόδιο και ένα τραπεζάκι στο πλάι.

Ο παλιός ιταλικός κινηματογράφος, κυρίως οι ταινίες σινεφίλ, ήταν το πάθος της υποδιευθύντριας Γκουαράζι. Αλλά οι ταινίες με αναφορές στη Σικελία τής είχαν γίνει σχεδόν μανία. Χρόνια τις συνέλεγε, κατά προτίμηση στις πλήρεις κόπιες τους, ακόμα και τις πιο σπάνιες και δυσεύρετες, ακόμα κι εκείνες που έστω και μία σκηνή τους θύμιζε κάτι από Σικελία. Είχε ήδη συγκεντρώσει 127 ταινίες, κι αυτό δεν ήταν εύκολο, ειδικά στην προψηφιακή εποχή: από τις ταινίες με τον Άντζελο Μούσκο* της δεκαετίας του '30 μέχρι του Τζέρμι** και τις πιο πρόσφατες.

Η Βανίνα έβγαλε από ένα συρτάρι τον κατάλογο με τους τίτλους, που της είχε φτιάξει κάποιος πριν από πολύ καιρό κι εκείνη τον ενημέρωνε σταδιακά. Προσγειώθηκε σε έναν μοντέρνο γκρίζο καναπέ, παράταιρος σε εκείνο το σπίτι σαν μπαρόκ ουρανόσ κρεβατιού σε νεοϋρκέζικο λοφτ, αλλά δεν θα τον αποχωριζόταν ούτε και με βασανιστήρια, λόγω των στιγμών που είχε ζήσει πάνω του. Ευχάριστων και δυσάρεστων.

* Angelo Musko (1872-1937): Ιταλός κωμικός ηθοποιός.

** Pietro Germi (1914-1974): Ιταλός σκηνοθέτης, σεναριογράφος και ηθοποιός.

Μια εύθυμη ταινία, αυτό χρειαζόταν, που να μην προκαλεί δυσάρεστες σκέψεις. Είχε μόλις σταματήσει το βλέμμα της στον *Μίμη τον σιδερά*, όταν το χαμογελαστό πρόσωπο του επιθεωρητή Α Καρμέλο Σπανό πρόβαλε ολοζώντανο στην οθόνη του κινητού της. Κάθε φορά που έβλεπε αυτή τη φάτσα στο κινητό της, κάτι που συνέβαινε δέκα με είκοσι φορές την ημέρα κατά μέσο όρο, η Βανίνα σκεφτόταν πόσο αταίριαστη ήταν η περιχαρής έκφραση του συνεργάτη της με τις ειδήσεις των τηλεφωνημάτων του.

«Πείτε μου, Σπανό».

«Αρχηγέ, με συγχωρείτε για την ώρα, αλλά δεν μπορούσα να το αποφύγω. Πρέπει να έρθετε».

«Τι έγινε;»

«Βρήκαν ένα πτώμα. Σε μια έπαυλη, στη Σιάρρα».

«Δολοφονία;»

«Θα μπορούσε».

«Τι πάει να πει “θα μπορούσε”, Σπανό;» τον ρώτησε ανυπόμονη.

«Ότι δεν είναι εύκολο να το καταλάβουμε... Νομίζω ότι πρέπει να το δείτε κι εσείς».

Έμεινε σιωπηλή να κοιτάζει τον τοίχο με τις αφίσες, να χάνεται στο βλέμμα του Τζανκάρλο Τζανίνι* που έδειχνε να την κοιτάζει, απόλυτα παραδομένος. Άλλη φορά, λοιπόν.

Στερέωσε το ακουστικό στο αφτί της και σηκώθηκε από τον καναπέ. Μπήκε στο υπνοδωμάτιο.

«Αρχηγέ;» έκανε ο Σπανό, σκίζοντας τη σιωπή.

«Και γιατί δεν κάλεσαν τους караμπινιέρους;» τον ρώτησε, διατυπώνοντας το ερώτημα που της είχε μόλις γεννηθεί.

* Giancarlo Giannini (1942-): Ιταλός ηθοποιός, σκηνοθέτης και σεναριογράφος.

Συνήθως όλα όσα συνέβαιναν στις πλαγιές της Αίτνας τα αναλάμβαναν οι караμπινιέροι, που είχαν διάσπαρτα τμήματα στα διάφορα χωριά.

«Ο ιδιοκτήτης της έπαυλης είναι γνωστός μου και σκέφτηκε να τηλεφωνήσει απευθείας σ' εμένα, που ήμουν διαθέσιμος άλλωστε. Αλλά αυτό είναι κάτι που...»

«Που πρέπει να το δω εγώ, κατάλαβα, Σπανό», επανέλαβε, ενώ φορούσε το παντελόνι της κι έπαιρνε κάτω από το κρεβάτι ένα ζευγάρι μπεζ μοκασίνια, καλοκαιρινά, που είχαν μάθει να περπατούν στον αυτόματο μετά από τόσες έρευνες.

«Ποιος είναι εκεί μαζί σας;»

«Η Μπονατσόλι και ο Λο Φάρο».

«Ο Φραγκαπάνε;»

«Έρχεται κι αυτός, να του πω να περάσει να σας πάρει;»

«Όχι, ευχαριστώ. Ο Φραγκαπάνε πάει σαν τη γιαγιά μου με το 500ράκι στον αυτοκινητόδρομο Παλέρμο-Μοντέλο».

Ο επιθεωρητής έπνιξε ένα γέλιο.

«Όπως προτιμάτε».

Έβαλε την υπηρεσιακή Beretta 92FS στη θήκη της μασχάλης, που τη σκέπασε με ένα καφέ δερμάτινο σακάκι. Το μάθημά της από τις χειρότερες εμπειρίες της ζωής της ήταν να μη βγαίνει ποτέ άοπλη.

Καθώς έπαιρνε τα κλειδιά του Mini από ένα μπιμπελό ξέχειλο από ένα σωρό άχρηστα μικροπράγματα, διέκρινε πάνω στον πάγκο της κουζίνας ένα ταψί που της ήταν γνώριμο. Σήκωσε τη βαμβακερή πετσέτα που το σκέπαζε και είδε με μεγάλη της λύπη δύο πίτες αλά Ραγκούζα, ακόμα ζεστές.

Ο Σπανό δεν της τηλεφωνούσε ποτέ για ασήμαντα πράγματα, ιδίως τις Κυριακές. Για να το κάνει, σήμαινε ότι ήταν ένα ζήτημα σοβαρό ή τουλάχιστον ευαίσθητο. Και η ταυτόχρονη παρουσία της επιθεωρήτριας Μπονατσόλι το επιβεβαίωνε

περίτρανα. Άρα, πάνω κάτω, για τουλάχιστον τρεις ή τέσσερις ώρες η πιθανότητα να αγγίξει φαγητό θα ήταν ελάχιστη και, σε κάθε περίπτωση, δεν θα αποτελούσε προτεραιότητα για εκείνη. Χωρίς να το πολυσκεφτεί, έκοψε ένα κομμάτι από κάθε πίτα και το δάγκωσε. Θα τις καταβρόχθιζε και τις δύο με μεγάλη χαρά, ίσως μπροστά στη διάσημη ταινία που είχε διαλέξει, αν εκείνο το πτώμα νυχτιάτικα δεν την είχε καλέσει και πάλι στο καθήκον. Για να κατέβουν ευκολότερα, ρούφηξε με το καλάμάκι δύο γουλιές Coca-Cola από ένα μπουκαλάκι που είχε ανοίξει νωρίτερα το απόγευμα.

Χτύπησε το τζάμι της μπαλκονόπορτας της Μπετίνα, της ιδιοκτήτριας, που έμενε στον κάτω όροφο του αρχοντικού. Η γυναίκα βγήκε αμέσως, τυλιγμένη στα αρώματα της κουζίνας της, σε μόνιμη δραστηριότητα, σκουπίζοντας τα χέρια της στην ποδιά. Χήρα, με ύψος ένα κι εξήντα, βάρος ενενήντα κιλά και με περίπου εβδομήντα χαρούμενα χρόνια στην πλάτη της. Κάτι ανάμεσα σε Τίνα Πίκα* και Σόρα Λέλα.**

«Βα-ν-ν-ίνα! Καλώς ήρθες». Το παρατεταμένο νι παρέμενε αμετάβλητο, για εκείνη και αρκετούς συντοπίτες της.

«Τι είναι; Τώρα μας ενοχλούν και Κυριακή βράδυ;» διαπίστωσε δυσαρεστημένη, διακρίνοντας τη θήκη του όπλου στο κλάσμα του δευτερολέπτου που η υποδιευθύντρια ίσιωσε το σακάκι της. Η Βανίνα χαμογέλασε με την ενσυναίσθηση του πρώτου πληθυντικού προσώπου που χρησιμοποιούσε συχνά η γυναίκα.

* Tina Pica (1884–1968): Ιταλίδα ηθοποιός δευτέρων γυναικείων ρόλων, στο θέατρο και στον κινηματογράφο .

** Sora Lella (1915-1993): κατά κόσμον Elena Fabrizi, Ιταλίδα ηθοποιός που διακρίθηκε στο θέατρο, την τηλεόραση και τον κινηματογράφο.

«Τι να κάνουμε, Μπετίνα, ακόμα να μάθουν οι δολοφόνοι ότι δεν είναι ευγενικό να σκοτώνουν ανθρώπους τις Κυριακές».

«Τις πιτούλες τις είδατε;»

«Φυσικά! Ήδη δοκίμασα ένα κομματάκι από την καθεμιά. Με κακομαθαίνετε όμως».

Η Μπετίνα καταγόταν από τη Ραγκούζα και οι πίτες της ήταν αριστουργήματα.

«Και πώς θα δουλέψετε θεονήστικη; Ξέρετε πόσο θα σας τρέξουν απόψε», σχολίασε γνέφοντας με ικανοποίηση που είχε συμβάλει με τον τρόπο της να πάρει δυνάμεις η αστυνομικός.

Η Βανίνα την αποχαιρέτησε με μια κίνηση του χεριού και άρχισε να κατεβαίνει τις σκάλες. Μπαίνοντας στο αυτοκίνητο ξεκούμπωσε το παντελόνι κάτω από την μπλούζα, που ήταν αρκετά μακριά για να καλύπτει ό,τι θα έπρεπε θεωρητικά να έχει βελτιώσει. Η Μπετίνα, με τις βραδινές της εκπλήξεις, σίγουρα δεν τη βοηθούσε προς αυτή την κατεύθυνση. Αργά ή γρήγορα έπρεπε να βρει έναν τρόπο να της το πει, αν και με βαριά καρδιά. Ήδη δεν ήταν εύκολο, με όλο αυτό το άγχος στις πλάτες της, με τη διάθεσή της πάντα στα άκρα, να επιβάλει στον εαυτό της μια διατροφή που θα απέκλειε εκείνα ακριβώς τα φαγητά τα οποία τη βοηθούσαν να νιώθει καλύτερα στα δύσκολα. Κι αν προσθέσουμε τα δώρα της γειτόνισσας, το παιχνίδι ήταν εξαρχής χαμένο.

Βρήκε τη διεύθυνση που είχε καταχωρίσει στις σημειώσεις του iPhone και την πέρασε στο Google Maps. Επαίνεσε για πολλοστή φορά την ανώτερη διάνοια που εφηύρε τη δορυφορική πλοήγηση. Εκμεταλλευόμενη το γεγονός ότι το αρχικό κομμάτι της διαδρομής περιλάμβανε δρόμους που της ήταν γνωστοί, τηλεφώνησε πάλι στον Σπανό.

«Ακούστε, Σπανό, κάντε μου μια χάρη: ειδοποιήστε εσείς τη Σήμανση και τον εισαγγελέα. Ποιος είναι σε υπηρεσία;»

«Ο Βασάλι».

Η Βανίνα ζάρωσε τη μύτη της. Πομπώδης, χειραγωγούμενος μέχρι γελοιότητας. Όμως, όταν ήταν εκείνος σε υπηρεσία, ο αρμόδιος ιατροδικαστής ήταν σχεδόν πάντα ο Αντριάνο Καλί: ο καλύτερος από όλους, αλλά και φίλος της. Η σκέψη ότι θα τον συναντούσε ήταν ανακούφιση στην κατήφεια της βραδιάς. Ακόμα και το τηλεφώνημα του Σπανό, αντίθετα από ό,τι συνήθως, το έβλεπε ως ενόχληση. Από την άλλη, δεν ήταν δίκαιο να ρίξει το φταίξιμο στον συνεργάτη της. Φυσικά, ήταν επίσης γεγονός ότι αν ο Σπανό δεν ήταν τόσο γνωστός και καλά δικτυωμένος στην κοινωνία της Κατάνια, τώρα όλος αυτός ο μπελάς θα είχε καταλήξει στους άξιους καραμπινιέρους, που το τμήμα τους στη Σιάρα ήταν δυο βήματα από την επίμαχη έπαυλη. Κι ήταν επίσης γεγονός ότι, αν η υπόθεση αποδεικνυόταν ενδιαφέρουσα, εκείνη θα έτρωγε τα λυσσακά της που είχε αφήσει να της γλιστρήσει μέσα από τα χέρια. Γιατί, στην πραγματικότητα, οι μπελάδες άρεσαν στην υποδιευθύντρια Γκουαράζι. Και πολύ μάλιστα. Κι όσο πιο πολύ την κρατούσαν απασχολημένη, όσο πιο πολύ την κρατούσαν άυπνη, όσο πιο πολύ της στερούσαν τις αργίες και τις Κυριακές, τόσο πιο πολύ τους δινόταν εκείνη. Ψυχή τε και σώματι.